

Zeytinde büyük kayıp

Artan maliyetlerin üzerine, değişen iklim koşullarının zeytin bahçelerinde hastalığa sebep olup kaliteyi düşürmesi, hem üreticiyi hem ihracatçıyı zarara uğrattı.

Gamze Bal

Yayınlanma tarihi: 20 Ekim 2019 Pazar, 04:29

Ege

A+

A-

Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçıları Birliği (EZZİB) verilerine göre, ülke genelinde 1 Ekim 2018-30 Eylül 2019 sezonunda gerçekleşen toplam zeytin ihracatı, geçen sezona göre miktarda yüzde 34 artarak 91 bin 228 tona, değerinde yüzde 11 artarak 141.6 milyon dolara çıktı. Aynı dönem aralığındaki zeytinyağı ihracatı ise miktarda yüzde 19.6 düşüşle 49 bin 437 tona, değerinde de yüzde 42 azalışla 138.7 milyon dolara geriledi.

Birim fiyat düştü

EZZİB Yönetim Kurulu Başkanı Davut Er, "Maliyetler ihracatı zorlaştırmışken zeytinde oluşan hastalık da kaliteyi düşürdü. Geçen yıl ülkede üretilen zeytinyağının yüzde 80'i, yemeklik olmayan zeytinden yapıldı. İhracat birim fiyatında ton başına 1000 dolarlık kayıp yaşandı. İhracatçıya verilen destek 2 katına çıkarılmalı" dedi. İhracat birim fiyatlarının dünyada da 3 bin Avro'dan 2 bin Avro'lara gerilediğini belirten Er, bunda 2018'de İspanya'nın tek başına 1 milyon 750 bin tonluk üretim yapmasının da etkili olduğunu dile getirdi.

Zeytin üreticisi ve ihracatçısı, 2019 mahsulünün kaliteli olduğunu, yeni sezondan umutlu olduklarını belirtiyor. Buna göre, toplam dane zeytin üretiminin 2018'de 1

milyon 433 bin ton iken 2019'da 1 milyon 532 bin 500 tona çıkması öngörülüyor. Sofralık zeytin üretiminin 2018'de 380 bin ton iken, 2019'da 414 bin 85 tona, zeytinyağının 193 bin ton iken, 224 bin 575 tona çıkacağı tahmin ediliyor.

Tüketim yetersiz

Üretim ve ihracatta bu sorunlar yaşanırken, zeytin ve zeytinyağının tüketim ayağında da sıkıntılar mevcut. Avrupa'da kişi başına zeytinyağı tüketimi ortalama 15 litre iken, bu miktar Türkiye'de özellikle ekonomik krizin de artırdığı alım gücü yetersizliği nedeniyle 2 litrede kalıyor.

'Üreticilere destek iki kat artmalı'

Zeytinciliğin küçük aile çiftçiliğine dayandığına, son iki yılda yüzde 35-40 oranında artan maliyetler karşısında üreticinin olumsuz etkilendiğine dikkat çeken Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi (UZZK) Yönetim Kurulu Başkanı Ümmühan Tibet, desteklerin artırılması gerektiğini dile getirdi.

Zeytinyağına 80 kuruşluk destek verildiğini, dane zeytine ise ilk kez 15 kuruşluk destek verileceğini anımsatan Tibet, "Desteğin dane zeytine ilk kez verilecek olması başlangıç için olumlu karşılandı, ancak bu maliyetlerle baş edebilmek için en az 2 katı fazla verilmesi gerekiyordu. Avrupa Birliği'nde özellikle kırsal alanlarda geliri zeytin olanlara 0.9 Avro destek veriliyor. Biz bunu da geçtik, 'En azından 25-30 kuruş olmalıydı' diyoruz. Çünkü geçimini zeytincilikten sağlayan köy ve ilçelerdeki üreticiler, maliyetlerin üstesinden gelemeyip borç yükü altında eziliyor" dedi.

Hava koşullarındaki öngörülemesizliğin kalitede ciddi düşüşlere sebep olduğunu, bu sebeple 2019'a olumsuzluklarla başladıklarını kaydeden Tibet, "Zeytin sineği hastalığı dökülmelere neden oldu. Yalnızca Körfez'de üretilen yaklaşık 35 bin ton zeytinyağının kalitesinde yüzde 80'lere varan düşüşler oldu. Üreticimiz kalite kaybı nedeniyle ciddi zarar gördü" diye konuştu.

Litresi 100 bin TL

Muğla Milas'taki yaklaşık 3 bin yıllık anıt ağaçtaki zeytinden elde edilen yağın litresi 100 bin liradan açık artırmaya sunulacak. Gelir okullar için kullanılacak. Geçen yıl bu ağaçtan 3 litre yağ üretilmişti. Üretici kadınlar ise hasada yerel giysileriyle katıldı.

